

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ¹

Quality of life promotion for elderly prisoners

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมนทิพย์ จิตสว่าง² และ ดร.นัทธี จิตสว่าง³

Assistant professor Sumonthiip Jitsawang, Ph.D.⁴ and Nattee Jitsawang, Ph.D.⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนเข้าสู่เรือนจำ ขณะอยู่ในเรือนจำ และภายหลังพ้นโทษ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ และเพื่อศึกษาถึงมาตรการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ เพื่อให้คืนกลับสู่สังคม โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ จากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ที่ถูกจำคุกในเรือนจำและทัณฑสถานในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวน 330 ราย และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 10 คน โดยใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก WHOQOL-100

ผลการศึกษาพบว่า เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนต้องโทษส่วนใหญ่ เป็นผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสถานภาพทางสังคมไม่สูง ส่วนใหญ่กระทำผิดด้วยคดียาเสพติด เนื่องจากต้องการความร่ำรวย ถูกกีดกันจากสถานะเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งต้องประสบปัญหาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ประสบปัญหาสุขภาพและไม่มีเงินในการรักษา ปัญหาสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2557.

² อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ รองผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

⁴ Lecture at Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University

⁵ Deputy Executive Director of Thailand Institute of Justice

E-mail : sumonthiip99@hotmail.com

ไม่เหมาะสม และได้ใช้หลักคำสอนของศาสนาในการดำเนินชีวิตน้อยที่สุด สำหรับปัญหาคุณภาพชีวิตที่ขณะต้องโทษในเรือนจำ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต ความเป็นอิสรภาพ และปัญหาสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ ปัญหาคุณภาพชีวิตที่คาดว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะประสบภายหลังพ้นโทษ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ต่อคนในสังคม

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังก่อนต้องโทษประกอบด้วย การสงเคราะห์หรือการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีสถานภาพทางสังคมไม่สูง ในขณะการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ ได้แก่ การเน้นปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องโทษในเรือนจำ โดยเฉพาะการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูด้วยหลักคำสอน หรือ การเข้าร่วมกิจกรรมของทางศาสนา และปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษได้แก่ การมีหน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลานาน ขาดที่พึ่งพิงภายหลังพ้นโทษ

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ผู้ต้องขังสูงอายุ

ABSTRACT

The objective of the research “Quality of life promotion for elderly prisoners” is to study the patterns of living of elderly inmates while serving the sentence and subsequently acquitted. The research thrives to understand the factors that supports the betterment of quality of living for elderly inmates and to study the measures in the improvement of quality of living for elderly inmates in order to return to the society. The research focuses on both qualitative and quantitative study. The sampling includes elderly inmates with the age of 60 or above serving their sentences in prisons within the area of Bangkok. The elderly inmates’ quality of life was closely

through the indicator set by World Health Organization (WHO) which is called WHOQOL-100.

The results indicated that elders with low social status are susceptible to commit crime(s) and later on live their life serving their sentences in confinement. Other factors that are observed in predisposed elderly convicts were the fact that they only receive primary education level, and an income per capita of 10,000 baht per month or less. Most committed crimes relating to drugs. It could be easily explained that they are motivated by the desire to become wealthy and the pressure from hardships economic. Furthermore, their actions could be elucidated by their ignorance. In addition, some elderly inmates encountered many life hardship such as poor health condition and the lack of ability and availability to seek medical attention, poor living environment and economic environment, and the minimal of reliant upon the Doctrine of Faith to help guide their lifestyle. The problematic issues that most elderly inmates in the sampling group confronted includes health issues, mental health issues, freedom, and the environment they are exposed to in the prisons. The issues that were seen in elderly inmates after release consist of issues relating to health and mental health, issues of their living environment, economic environment, and the issues of relationship with other people in the society.

Factors that are corresponding to the betterment of the quality of living for elderly inmates incorporate the amelioration and provision of support for elders with low social status. The support should prioritize those who are experiencing economic hardship. It also should vigorously stride to alleviate mental health issues. These improvements could be accomplished through the usage of the Doctrine of Faith or other religious activities.

Furthermore, organizations should work in correlation with elderly inmates who have long term imprisonment. This is significant because those elderly inmates would most likely need help and support after being released.

Keywords : Quality of life promotion, Elderly prisoners

บทนำ

ปัจจุบันประชากรโลกได้เปลี่ยนผ่านสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) โดยใน พ.ศ.2555 โลกมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป ประมาณร้อยละ 8 ของประชากรโลกทั้งหมด 7,000 ล้านคน สำหรับประเทศในระดับอาเซียนปรากฏว่ามีเพียงประเทศไทยและสิงคโปร์ เท่านั้นที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งประเทศไทยจัดเป็นอันดับ 2 รองจากสิงคโปร์ ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรผู้สูงอายุ โดยปัจจุบัน ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 โดย ข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย คาดว่า พ.ศ.2547 จะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปต่อประชากรทั้งหมดทุกช่วงอายุคิดเป็นร้อยละ 10.20 ขณะที่สถิติของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ แสดงให้เห็นถึงประชากรของประเทศไทยในปี 2553 มีประชากร สูงวัยถึงร้อยละ 11.5 หรือ ประมาณ 7 ล้านคน ของประชากรทั้งประเทศ และรายงาน สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี 2552 ของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) อ้างถึงผลการคาดประมาณประชากรไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2573 ว่า ในปี พ.ศ.2568 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุราว 14.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากร ทั้งประเทศและเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมีผลกระทบอย่างสูงต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงาน รวมถึงตลอดถึงอัตราส่วนการพึ่งพาของประชากรวัยทำงานที่จะต้องเลี้ยงดูประชากรวัย สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงไป โดยภาระพึ่งพิงของผู้สูงอายุมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งหากระบบ สวัสดิการของรัฐไม่สามารถตอบสนองในส่วนนี้ได้แล้วก็จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อ ผู้สูงอายุ ทั้งในเรื่องของสุขภาพอนามัย รายได้ ที่พักพิง ผู้ดูแล และผลักดันให้ผู้สูงอายุอาจ

ต้องดิ้นรนต่อสู้ด้วยตนเองจนนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายและถูกส่งเข้าเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ ดังจะเห็นได้จากรายงานวิจัยของปัทมร ชัยวัฒน์และคณะ เรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศ” โดยได้พบข้อมูลสำคัญว่าอีกไม่กี่สิบปีข้างหน้า ผู้สูงอายุไทยกว่าร้อยละ 60-70 กำลังจะกลายเป็นคนแก่ที่จนไปพร้อมๆ กัน จากรายงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่สำคัญของสังคมผู้สูงอายุ คือ ปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ อันอาจส่งผลให้ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งต้องกระทำผิดและต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ซึ่งทำให้จำนวนผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำตามสถิติของกรมราชทัณฑ์มีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุของกรมราชทัณฑ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2555 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 4,664 คน จำแนกเป็นผู้ต้องขังสูงอายุเพศชาย จำนวน 3,615 คน ผู้ต้องขังหญิงสูงอายุเพศหญิง จำนวน 749 คน

นอกจากนี้ ปัจจุบันเรือนจำในหลายแห่งของประเทศได้ประสบกับปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นดังกล่าว หากไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งรวมทั้งปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาสุขภาพจิต อันจะส่งผลต่อการกลับคืนสู่สังคมและเป็นภาระของสังคมในการดูแลผู้สูงอายุกลุ่มนี้อีกต่อหนึ่ง รวมทั้งจากรายงานวิจัยของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้แสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายของผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไปมากกว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มสาวมากที่สุดถึง 500 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำได้อย่างชัดเจน คณะผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุจัดเป็นผู้ด้อยโอกาสและจำเป็นต้องได้รับความดูแลด้านสวัสดิการและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หากแต่ปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมผู้สูงอายุในเรือนจำมีจำนวนน้อย เพื่อมุ่งแสวงหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการแก้ปัญหาผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำเพื่อให้สามารถกลับคืนสู่สังคมเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ไม่เป็นภาระของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนเข้าสู่เรือนจำ ขณะอยู่ในเรือนจำ และภายหลังพ้นโทษ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ
3. เพื่อศึกษาถึงมาตรการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุเพื่อคืนกลับสู่สังคม

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) สำหรับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นนักโทษเด็ดขาดถูกพิพากษาถึงที่สุดให้ต้องโทษจำคุกในเรือนจำที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปที่ถูกจำคุกในเรือนจำและ ทัณฑสถานในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครและทัณฑสถานหญิงกลาง ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่ควบคุมผู้ต้องขังสูงอายุทั้งชายและหญิงมากที่สุดในประเทศไทย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังสูงอายุทั้งหมดที่ถูกจำคุกในเรือนจำทั้งสี่แห่ง รวมจำนวน 350 ราย เป็นชาย จำนวน 250 รายและเป็นหญิง จำนวน 100 ราย โดยสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน 330 ราย หรือ ร้อยละ 94.3 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จำนวน 10 คน โดยการศึกษาวิจัยใช้การเลือกตัวอย่างด้วยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังสูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (purposive Sampling) ที่มีความน่าสนใจและมีความเต็มใจในการให้สัมภาษณ์ โดยจำแนกเป็นผู้ต้องขังสูงอายุเพศชาย จำนวน 5 ราย และผู้ต้องขังสูงอายุเพศหญิงจำนวน 5 ราย นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิด

กับผู้ต้องขังสูงอายุ จำนวน 5 ราย เพื่อประกอบข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ราย

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ โดยใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก WHOQOL-100 โดยขอบเขตของคุณภาพชีวิตตามเครื่องมือในการวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก WHOQOL-100 ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 6 เกณฑ์ ได้แก่ สุขภาพร่างกาย (Physical health) สุขภาพจิต (Psychological) ระดับของความเป็นอิสระ (Level of Independence) ความสัมพันธ์ในสังคม (Social relationships) สภาพแวดล้อม (Environment) และศาสนา ความเชื่อส่วนบุคคล (Spirituality/Religion/Personal beliefs)

สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

สำหรับผลการศึกษพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังสูงอายุ

สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

จากผลการศึกษาปรากฏว่า ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.4 เพศหญิง ร้อยละ 28.6 อายุเฉลี่ยปัจจุบัน คือ 65 ปี โดยมีอายุขณะกระทำผิดเฉลี่ย 57.5 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.8 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 30.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 26.9 มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ร้อยละ 81.2 มีสถานภาพก่อนต้องโทษ คือ สมรส ร้อยละ 70.0 สถานภาพครอบครัวในวัยเด็ก คือ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 73.9

นอกจากนี้ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องโทษคดียาเสพติด ร้อยละ 57.3 ระยะเวลาต้องโทษตั้งแต่จำคุก 5 เดือน ถึงต้องโทษประหารชีวิต โดยผู้ต้องขังสูงอายุ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาต้องโทษจำคุกเป็นระยะเวลาระหว่าง 1-10 ปี ร้อยละ 59.1 นอกจากนี้ มีผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ร้อยละ 24.4 และประหารชีวิต ร้อยละ 5.1 โดยต้องโทษจำคุกมาแล้วเป็นระยะเวลา 1-10 ปี ร้อยละ 62.7 กระทำผิดครั้งแรก ร้อยละ 94.6 ปัจจุบันเป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม ร้อยละ 52.4

- มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิด

จากผลการศึกษาปรากฏว่าผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกส่วนใหญ่มีมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิด ประกอบด้วย ต้องการความร่ำรวย ถูกกดดันจากสภาวะเศรษฐกิจ เป็นอุบัติเหตุที่ไม่ได้ตั้งใจ/รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในระดับมาก นอกจากนี้ ผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกส่วนใหญ่ถูกหลอกให้กระทำผิดในระดับปานกลาง หากแต่กระทำผิดด้วยมูลเหตุจูงใจเพื่อนชวน คิดว่าสามารถหลบเลี่ยงกฎหมายได้และสิ้นหวังไร้ที่พึ่งระดับน้อย และกระทำผิดด้วยมูลเหตุจูงใจดื่มสุรา/ยาเสพติดแล้วไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เป็นหนี้การพนัน มีปัญหาทางจิตไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ต้องการประชดชีวิต และต้องการเข้ามาอยู่ในเรือนจำในระดับน้อยที่สุด

จากผลการศึกษาปรากฏว่า ข้อมูลภูมิหลังของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุก ได้แก่ ผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมไม่สูง โดยผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท อันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกส่วนใหญ่กระทำผิดเพราะการขาดโอกาสทางสังคม เนื่องจากเป็นผู้ที่มีฐานะยากจนมีรายได้ไม่เพียงพอในการเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว จึงทำให้สามารถเข้าสู่เส้นทางชีวิตของอาชญากรผู้กระทำผิดได้ง่าย โดยเฉพาะผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกส่วนใหญ่ที่กระทำผิดในคดียาเสพติด ซึ่งเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ที่ได้ค้ายาเสพติดเพื่อนำเงินมาใช้ในการเลี้ยงตนเองและครอบครัวเพื่อประทังชีวิตให้ผ่านไปในแต่ละวันมากกว่าการค้ายาเสพติดเพื่อต้องการความร่ำรวยแต่ประการใด

จากข้อมูลภูมิหลังของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกดังกล่าวข้างต้น นอกจากจะมีผลต่อการประกอบอาชญากรรมของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุกแล้ว ยังมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนวัยต้องโทษจำคุก กล่าวคือ มีผลต่อคุณภาพชีวิตก่อนต้องโทษสำหรับ

ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเผชิญกับความยากจนทำให้ประสบปัญหาในการดูแลสุขภาพร่างกาย เพราะไม่มีเงินในการดูแลสุขภาพร่างกาย ปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียดที่ต้องดิ้นรนทำงานเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งเมื่อต้องโทษในเรือนจำได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพราะทางเรือนจำมีการดูแลและผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างให้มีปัจจัยอย่างครบถ้วน รวมทั้งการดูแลสุขภาพร่างกายให้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการใช้หลักธรรมคำสอนของทางศาสนาในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ อันส่งผลให้ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวไม่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต คือ ไม่เครียดดังเช่นการใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำที่ต้องเผชิญกับการดิ้นรนต่อสู้เพื่อหาเลี้ยงชีพในการดำรงชีวิต หากแต่ประเด็นที่สำคัญของคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวภายหลังพ้นโทษ คือ อาจต้องกลับไปสู่สภาพแวดล้อมเดิมดังเช่นก่อนต้องโทษ อันอาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างภายหลังพ้นโทษ

นอกจากนี้ จากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังสูงอายุปรากฏว่า ผู้ต้องขังสูงอายุมีกำหนดโทษตั้งแต่ 1 ปี จนกระทั่งถึงสูงสุดคือ ประหารชีวิต โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ต้องโทษจำคุกเป็นระยะเวลานานอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการต้องโทษจำคุกที่มีระยะเวลาที่นานจะทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุมีสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยทรุดโทรมตามอายุที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นการจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุเป็นระยะเวลานานจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ เพราะความชราภาพที่ทำให้การใช้ชีวิตในเรือนจำประสบปัญหา รวมทั้งหากพ้นโทษเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำ

2. สรุปเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปได้ดังนี้

ก่อนต้องโทษ	ขณะต้องโทษ	ภายหลังพ้นโทษ	เส้นทาง
ดี	ดี	ดี	1
	ดี	มีปัญหา	2
	ปัญหา	ดี	3
	มีปัญหา	มีปัญหา	4
มีปัญหา	ดี	ดี	5
	ดี	มีปัญหา	6
	ปัญหา	ดี	7
	มีปัญหา	มีปัญหา	8

สำหรับผลการศึกษาเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนและขณะต้องโทษในเรือนจำ และความคาดหวังต่อคุณภาพชีวิตภายหลังพ้นโทษ สามารถสรุปเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุได้ ดังนี้ เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุเส้นทางที่ 1 มีจำนวนร้อยละ 2.0 เส้นทางที่ 2 ร้อยละ 30.0 เส้นทางที่ 3 ร้อยละ 3.0 เส้นทางที่ 4 ร้อยละ 15.0 เส้นทางที่ 5 ร้อยละ 1.0 เส้นทางที่ 6 ร้อยละ 23.0 เส้นทางที่ 7 ร้อยละ 1.0 และเส้นทางที่ 8 ร้อยละ 25.0

เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่มีปัญหาคุณภาพชีวิต

สำหรับเส้นทางของผู้ต้องขังสูงอายุที่มีปัญหาคุณภาพชีวิตและส่งผลกระทบต่อสังคม ได้แก่ เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะมีปัญหาคุณภาพชีวิตภายหลังพ้นโทษ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับ

- ปัญหาสุขภาพร่างกาย เนื่องจากการถูกจำคุกในเรือนจำเป็นระยะเวลานาน จนกระทั่งความชราภาพได้ทำลายศักยภาพในการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ ทำให้เมื่อพ้นโทษออกมาผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะประสบกับปัญหาการใช้ชีวิตอยู่ใน

สังคม เนื่องจากหากไม่มีครอบครัว ลูกหลาน หรือ ญาติมิตรให้การดูแลจะประสบปัญหาคุณภาพชีวิตและการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

- ปัญหาสุขภาพจิต เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้ต้องโทษจำคุกเป็นระยะเวลานาน ทำให้มีความหวาดกลัวต่อการใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำ รวมทั้งผู้ต้องขังสูงอายุบางส่วนอาจประสบปัญหาสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ อาทิ โรคหลงลืม ดังนั้นหากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างพ้นโทษและไม่มีผู้ดูแลที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการใช้ชีวิตในสังคม

- ปัญหาความเป็นอิสระภาพ โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งประสบปัญหาความเป็นอิสระภาพที่ได้รับภายหลังพ้นโทษ โดยอิสระภาพที่ได้รับอาจเป็นการสร้างปัญหาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแล ไม่มีผู้ให้การต้อนรับ โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ประสบปัญหาคุณภาพชีวิตที่เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำแล้วไม่ทราบว่าจะหันหน้าไปพึ่งพิงใครในการดำรงชีวิต จึงอาจมีการกระทำผิดซ้ำและเข้ากลับไปอยู่ในเรือนจำได้

- ปัญหาความสัมพันธ์ในสังคม โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ต้องโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลานาน ไม่เคยมีญาติมิตร ครอบครัว หรือลูกหลานมาเยี่ยม ดังนั้นจึงประสบปัญหาความหวาดกลัวต่อการคบหาสมาคมกับบุคคลภายนอกเรือนจำ

- ปัญหาสภาพแวดล้อม โดยเป็นผู้ต้องขังสูงอายุที่เมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำคาดว่าจะกลับไปอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมของสังคมที่เคยอาศัยอยู่ที่เดิมไปด้วยอุปนิสัย และอาจชักจูงให้ผู้ต้องขังสูงอายุต้องกระทำผิดซ้ำเมื่อไม่มีทางเลือกในชีวิต รวมทั้งการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจในการครองชีพ จนอาจเป็นเหตุผลให้ผู้ต้องขังสูงอายุมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสม โดยอาจมีปัจจัยสีในการครองชีพที่ไม่ครบถ้วนและเป็นปัญหาในการดำรงชีวิต

- ปัญหาด้านศาสนาหรือความเชื่อ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะเมื่อพ้นโทษออกไปส่วนหนึ่งอาจมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีด้านศาสนา เนื่องจากเมื่อพ้นโทษออกไปไม่มีหน่วยงานที่จัดกิจกรรมให้ใกล้ชิดศาสนาดังเช่นที่ทางเรือนจำได้จัดให้ รวมทั้งผู้ต้องขัง

สูงอายุดังกล่าวอาจเห็นว่าเมื่อพ้นโทษออกไปจะไม่มีเวลาในการปฏิบัติธรรมดั่งเช่นก่อนต้องโทษ

โดยปัญหาคุณภาพชีวิตที่ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างประกอบอาจเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเน้นต่อคุณภาพชีวิตด้านใดด้านหนึ่ง หรือเป็นปัญหาคุณภาพชีวิตทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กัน หากแต่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ ซึ่งหากไม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมได้

สำหรับเส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะมีปัญหาคือคุณภาพชีวิตและส่งผลกระทบต่อสังคมได้แก่ เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่คาดว่าจะภายหลังพ้นโทษจะประสบปัญหาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย

เส้นทางชีวิตที่ 2 คือ ผู้ที่ก่อนต้องโทษมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขณะต้องโทษมีคุณภาพชีวิตที่ดี หากแต่ภายหลังพ้นโทษเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

เส้นทางชีวิตที่ 3 คือ เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตดีทั้งก่อนต้องโทษหากแต่ประสบปัญหาขณะต้องโทษ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายหลังพ้นโทษ

เส้นทางชีวิตที่ 6 คือ เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุประสบปัญหาคุณภาพชีวิตก่อนต้องโทษ หากแต่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขณะต้องโทษ และประสบปัญหาคุณภาพชีวิตภายหลังพ้นโทษ

เส้นทางชีวิตที่ 8 คือ เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุประสบปัญหาคุณภาพชีวิตก่อนต้องโทษ ขณะต้องโทษ และภายหลังพ้นโทษ

3. ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ

สำหรับปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ ประกอบด้วยปัญหาที่สำคัญดังนี้

3.1 ปัญหาสุขภาพร่างกาย ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งต้องประสบกับปัญหาสุขภาพร่างกาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาสุขภาพร่างกายที่เกี่ยวข้องกับโรคคนชรา หรือร่างกายที่สูงอายุมากขึ้น อาทิ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคไต หรือ โรคที่เกี่ยวข้องกับสายตา อย่างไรก็ตาม หากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีงานทำ มี

รายได้ หรือ มีฐานะดี จะประสบปัญหากับสุขภาพร่างกายน้อยกว่าผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีงานทำ หรือ ไม่มีรายได้ หรือ มีฐานะยากจน

สำหรับปัญหาสุขภาพร่างกายของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างขณะต้องโทษในเรือนจำ ปรากฏว่า ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งประสบกับปัญหาสุขภาพร่างกายเนื่องจากอายุที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ร่างกายเสื่อมถอย ซึ่งปัญหาสุขภาพร่างกายที่ประสบได้แก่ ปัญหาโรคคนชรา อย่างไรก็ตาม สำหรับปัญหาคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพปรากฏว่า หากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ หรือ มีฐานะดี เมื่อต้องโทษในเรือนจำจะประสบปัญหากับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกาย เพราะผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเห็นว่าแม้ทางเรือนจำจะมีการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ หากแต่ไม่สามารถดูแลรักษาสุขภาพร่างกายได้ดีเหมือนการอาศัยอยู่ภายนอกเรือนจำ เพราะผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีรายได้ หรือ มีฐานะ จึงมีศักยภาพในการดูแลสุขภาพร่างกายได้ดีกว่าต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำ ในขณะที่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ก่อนต้องโทษประสบกับปัญหาไม่มีรายได้ในการเลี้ยงชีพ หรือ ประสบปัญหาความยากจน ไม่มีเงินในการดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย หรือ โรคร้ายไข้เจ็บที่เป็นอยู่ หากแต่เมื่อต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจึงเห็นว่า การต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ทำให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายดีกว่าก่อนต้องโทษ เพราะก่อนต้องโทษต้องทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยความยากลำบาก อัดคัด ไม่มีเงินในการรักษาโรคที่เป็นอยู่ หากแต่เมื่อต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเห็นว่าคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับปัญหาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุด้านสุขภาพที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การที่ผู้ต้องขังสูงอายุอาจไม่ได้รับการออกกำลังกายเท่าที่ควร ไม่มีสถานที่ในการพักผ่อนหย่อนใจที่เหมาะสม รวมทั้งอาจไม่ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ต้องขังอื่นๆ อันสืบเนื่องจากปัญหาจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบันจนอาจทำให้ทางเรือนจำไม่มีสถานที่ที่เพียงพอ รวมทั้งไม่มีบุคลากรที่เพียงพอต่อการดูแลหรือการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อผู้ต้องขังสูงอายุ

นอกจากนี้ ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพร่างกาย ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญต่อผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ กล่าวคือ หากผู้ต้องขังสูงอายุที่ประสบปัญหาสุขภาพร่างกายขณะต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ประกอบกับเป็นผู้ที่มีฐานะยากจน หรือ ไม่มีญาติมิตร ลูกหลานมาเยี่ยมขณะต้องโทษในเรือนจำ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นจะประสบปัญหากับความกังวลต่อการใช้ชีวิตภายหลังพ้นโทษ เพราะมีความกังวลว่าหากพ้นโทษออกจากเรือนจำจะประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายอย่างแน่นอน

3.2 ปัญหาสุขภาพจิต สำหรับปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตของผู้ต้องขังสูงอายุ ปรากฏว่า หากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาความยากจน ไม่มีรายได้ ในการเลี้ยงชีพ หรือมีรายได้น้อยทำให้เลี้ยงชีพไม่เพียงพอ รวมทั้งเป็นผู้ที่ไม่มีผู้ดูแล จะประสบปัญหาสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตัวเอง หรือครอบครัว โดยจะประสบความเครียดต่อปัญหาทำมาหากินหาเลี้ยงชีพ ประสบปัญหาความเครียดเรื่องรายได้ไม่พอรายจ่าย โดยผู้ต้องขังสูงอายุบางรายประสบปัญหาสุขภาพจิตก่อนต้องโทษไม่ว่าจะเป็นความเครียด การไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง

นอกจากนี้ เมื่อผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ต้องโทษจำคุกในเรือนจำ จะประสบปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตโดยประสบปัญหาความเครียด นอนไม่หลับ เพราะมีความกังวลกับชีวิตในปัจจุบันและในอนาคต ซึมเศร้ากับการที่ชีวิตต้องมาอยู่ในเรือนจำ นอกจากนี้ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งรู้สึกไม่มีคุณค่าในชีวิต ประสบปัญหาซึมเศร้า กล่าวว่าจะเสียชีวิตในเรือนจำและผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งเคยคิดฆ่าตัวตายในเรือนจำ ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งต้องประสบกับปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต อาจเนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งต้องเผชิญกับการปรับตัวต่อการใช้ชีวิตในเรือนจำ รวมทั้งผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งทำใจยอมรับไม่ได้กับชีวิตที่ต้องประสบกับการขาดอิสรภาพในบ้านปลายของชีวิต เมื่อต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งคิดถึงครอบครัวและลูกหลานที่ใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำ จึงประสบกับความเครียด ความซึมเศร้า รวมทั้งไม่เห็นคุณค่าของชีวิตที่เหลืออยู่ เพราะผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งต้องเผชิญกับความรู้สึกที่ว่าอาจจะเสียชีวิตใน

เรือนจำเพราะกำหนดโทษที่สูง รวมทั้งอายุที่มากขึ้น จึงทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่จะประสบกับปัญหาสุขภาพจิตขณะต้องโทษในเรือนจำ อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่ไม่ประสบกับปัญหาสุขภาพจิต เนื่องจากให้เหตุผลว่าขณะที่ต้องโทษจำคุกในวันแรกหรือในช่วงระยะเวลาไม่กี่วันจะประสบกับปัญหาความเครียดและความกลัวต่อการใช้ชีวิตในเรือนจำมาก หากแต่เมื่อได้จำคุกมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง รวมทั้งทางเรือนจำได้มีการอบรมธรรมะให้ ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวสามารถปรับตัวและทำใจยอมรับกับชีวิตที่เผชิญในปัจจุบันได้ โดยให้เหตุผลว่าเมื่อชีวิตได้ดำเนินผิดพลาดไปก็ต้องก้มหน้ายอมรับในชะตากรรม และผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งยังประสบกับปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตภายหลังพ้นโทษ

กล่าวคือ มีความกังวล หรือ เครียดต่อชีวิตในอนาคตภายหลังพ้นโทษ โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งกลัวการพ้นโทษ เพราะรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย กังวลกับอนาคต เพราะคงประกอบอาชีพไม่ไหวไม่มีเงินเลี้ยงชีพและรักษาสุขภาพ กลัวจะติดคุกเข้ามาอยู่ในเรือนจำอีก รู้สึกไม่มีคุณค่าในชีวิต กลัวว่าพ้นโทษออกไปไม่มีคนดูแล เพราะทุกคนหนีออกจากชีวิตไปหมดแล้ว โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งประสบความเครียด กังวลใจมากกว่าต้องโทษอยู่ในเรือนจำ รู้สึกไม่มีคุณค่าในชีวิต อาจฆ่าตัวตายได้ โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ประสบกับปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องจากเป็นผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ต้องโทษเป็นระยะเวลานาน ขณะต้องโทษไม่มีครอบครัว ลูกหลาน หรือ ญาติพี่น้องมาเยี่ยม

3.3 ปัญหาความมีอิสระภาพ สำหรับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุต่อความมีอิสระภาพต่อการใช้ชีวิตก่อนต้องโทษนั้น ปรากฏว่าผู้ต้องขังสูงอายุเกือบทั้งหมดมีอิสระภาพในการใช้ชีวิตไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจในการใช้ชีวิต รวมทั้งแม้กระทั่งการเลือกกระทำ ความผิด ผู้ต้องขังสูงอายุยังคงมีอิสระภาพในการใช้ชีวิต หากแต่มีผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่ไม่มีอิสระภาพในการใช้ชีวิต โดยอาจเนื่องมาจากประสบกับความยากจน จึงไม่มีอิสระภาพในการเลือกเส้นทางชีวิตที่ดีให้กับตนเองมากนัก จึงมีการกระทำผิดเพราะไม่มีอิสระภาพในการเลือกเส้นทางชีวิตให้แก่ตนเอง

และเมื่อผู้ต้องขังสูงอายุต้องโทษในเรือนจำ ปรากฏว่าผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างต้องประสบกับปัญหาการสูญเสียอิสรภาพ หากแต่ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่ยอมรับได้กับอิสรภาพที่สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดของตนเอง โดยให้เหตุผลว่า คุณภาพชีวิตขณะต้องโทษในเรือนจำมีอิสรภาพที่ดีตามอัตภาพของผู้ต้องขังที่กระทำผิด ที่ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำที่มากกว่าการใช้ชีวิตนอกเรือนจำ หากแต่ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าทางเรือนจำได้ให้อิสรภาพภายใต้กฎระเบียบที่กำหนดเพื่อทำให้เรือนจำมีระเบียบ และเห็นว่าเป็นชีวิตที่มีอิสรภาพตามอัตภาพของผู้กระทำผิด

หากแต่คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุด้านความเป็นอิสรภาพภายหลังพ้นโทษ ปรากฏว่าผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งไม่มีความกังวลต่อการอิสรภาพภายหลังพ้นโทษ ขอเพียงให้ได้อิสรภาพกลับคืนมาก็พอใจแล้ว เพราะเห็นว่าการใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำเป็นชีวิตที่มีความสุขจากการได้รับอิสรภาพมากกว่าการใช้ชีวิตในเรือนจำ ในขณะที่ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มีความกังวลต่อความเป็นอิสรภาพภายหลังพ้นโทษ โดยให้เหตุผลว่ากังวลกับการใช้ชีวิต ไม่รู้จะทำอะไร ดำเนินชีวิตอย่างไร ไม่รู้ว่าโลกภายนอกตอนนี้มันเป็นอย่างไร ไม่รู้จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เหลือน้อยอย่างไร ไม่รู้จะไปอาศัยอยู่กับใคร กลัวเป็นภาระให้กับคนอื่น โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่าการติดคุกนานเกินไป เมื่อได้รับอิสรภาพ ก็ไม่รู้จะออกไปทำอะไรได้ อายุมากเกินไป ที่จะดีใจกับอิสรภาพที่ได้รับ โดยอิสรภาพที่ได้อาจไม่มีความสำคัญ เพราะไม่รู้จะเริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างไร ไม่ทราบว่าจะไปอยู่กับใคร กลัวไม่มีคนดูแล ไม่ทราบจะหาที่พึ่งได้จากที่ไหน โดยผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งมีความทุกข์ใจกับปัญหาที่ตามมาจากการได้รับอิสรภาพ เพราะความขรา ทำให้อิสรภาพที่ได้รับอาจไม่มีความสำคัญต่อการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เหลือน้อยมาก

3.4 ปัญหาความสัมพันธ์ในสังคม ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดีก่อนต้องโทษด้านความสัมพันธ์ในสังคม โดยมีครอบครัวที่อบอุ่น มีลูกหลานดูแล รวมทั้งมีความรักความผูกพันต่อสังคม ชุมชนที่อาศัยอยู่ โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอาจกระทำผิด เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือ ความประมาทหลังพลัดในการกระทำผิด หากแต่มีผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งที่มีปัญหาคุณภาพ

ชีวิตด้านความสัมพันธ์ในสังคม โดยมีปัญหาการหย่าร้าง หรือ ประสบปัญหาไม่มีลูกหลานดูแล รวมทั้งไม่มีความรักความผูกพันต่อชุมชนที่อยู่อาศัย ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอาจกระทำผิดเพราะไม่มีความรักความผูกพันต่อครอบครัว หรือ ชุมชนที่อยู่อาศัย

สำหรับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างด้านความสัมพันธ์ในสังคมขณะต้องโทษในเรือนจำ ปรากฏว่า ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งไม่ประสบกับปัญหาด้านความสัมพันธ์ในสังคม โดยมีทั้งครอบครัว ลูกหลานมาเยี่ยมและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ หรือ สามารถปรับตัวให้เข้ากับเรือนจำ โดยสามารถเลือกคบเพื่อนในเรือนจำได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ประสบปัญหาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ในสังคมขณะต้องโทษในเรือนจำ อาจเนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่มีญาติ ครอบครัว หรือ ลูกหลานมาเยี่ยมเลยขณะต้องโทษในเรือนจำ หรือ มาเยี่ยมในช่วงแรกของการจำคุก หากแต่เมื่อจำคุกมาเป็นระยะเวลานานไม่มีญาติ ครอบครัว หรือลูกหลานมาเยี่ยมอีกเลย รวมทั้งผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งที่มีความหวาดกลัวกับการคบหาสมาคมกับเพื่อนผู้ต้องขังในเรือนจำ ทำให้ไม่มีเพื่อนที่สนิทในเรือนจำเลย ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งที่ไม่มีญาติ ครอบครัว หรือ ลูกหลานมาเยี่ยมจะมีปัญหาสุขภาพจิตที่ตามมา รวมทั้งหากเป็นผู้ที่ไม่มีเพื่อนสนิทในเรือนจำเลยจะทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวต้องประสบกับปัญหาความเครียด ความกังวล เพราะไม่มีเพื่อนในการพูดคุย ระบายความรู้สึกที่มี รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความสุขและทุกข์ระหว่างกัน

นอกจากนี้ ผู้ต้องขังสูงอายุที่ประสบกับปัญหาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ในสังคมภายหลังพ้นโทษ เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างคาดว่าเมื่อพ้นโทษสังคมจะรังเกียจ ไม่ยอมคบหาสมาคมด้วย สังคมภายนอกอาจมองเป็นคนซึ่กซั้ดะรัง เพราะเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีความกลัวว่าสังคมจะไม่ให้การต้อนรับ โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะมีความกังวลต่อการใช้ชีวิตภายหลังพ้นโทษ เพราะหากไม่มีครอบครัวลูกหลานที่มาเยี่ยมเลยตลอดระยะเวลาที่ต้องโทษจำคุก ผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวจะขาดขวัญและกำลังใจเห็นว่าชีวิตของตนเองไม่มีคุณค่า และมีความหวาดกลัวต่อการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายหลังพ้นโทษ เพราะเห็นว่า

แม้ครอบครัว ลูกหลานยังไม่ให้การยอมรับตัวเอง ดังจะเห็นได้จากขณะต้องโทษไม่เคยมีใครมาเยี่ยมเลย ดังนั้นเมื่อพ้นโทษออกไปก็คงจะมีปัญหาด้านความสัมพันธ์ในสังคม

3.5 ปัญหาสภาพแวดล้อม ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งประสบปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมก่อนต้องโทษ กล่าวคือ ประสบการณ์อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี โดยเป็นสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาบคาย อาทิ สุรา ยาเสพติด การพนัน อันเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุสามารถตัดสินใจในการประกอบอาชญากรรมได้ง่าย เพราะเคยชินกับสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีดังกล่าว โดยเห็นการกระทำผิดเป็นเรื่องธรรมดาที่สามารถประกอบอาชญากรรมได้ โดยที่ไม่ได้สร้างความแปลกแยกให้แก่สภาพแวดล้อมในชุมชนที่อาศัยอยู่ รวมทั้งการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมสังคมที่อยู่อาศัยว่าการประกอบอาชญากรรมเป็นเรื่องธรรมดา และการเรียนรู้การประกอบอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม อันจะเห็นได้จากผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจค้ายาเสพติดรายย่อย เนื่องจากเห็นว่าคนในชุมชนมีการค้ายาเสพติด

สำหรับสภาพแวดล้อมของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างขณะต้องโทษในเรือนจำ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการต้องโทษจำคุกในเรือนจำทำให้อยู่ในสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่มีความเป็นสัดส่วน หากแต่ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบวินัยที่เคร่งครัด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพความแออัดยัดเยียดในเรือนจำจากสถานการณ์ที่จำนวนผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งเห็นว่าสภาพแวดล้อมในเรือนจำอาจไม่เหมาะสมต่อผู้ต้องขังสูงอายุมากนัก เพราะไม่มีสถานที่แยกเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุอย่างแท้จริง รวมทั้งไม่มีสถานที่ในการพักผ่อน หรือการออกกำลังกายสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ อันอาจส่งผลต่อความเครียดและปัญหาอุปสรรคของผู้ต้องขังสูงอายุต่อการใช้ชีวิตในเรือนจำ

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมภายหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า หากเป็นผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ดีก่อนต้องโทษ ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว คาดว่าเมื่อพ้นโทษออกไปจะไปอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมที่ไม่มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิตภายหลังพ้นโทษ หากแต่ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี

ก่อนต้องโทษทั้งสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ คาดว่าเมื่อพ้นโทษออกไปผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะประสบปัญหาคุณภาพชีวิตทางด้านสภาพแวดล้อม เพราะหากพ้นโทษแล้วต้องกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ดังเช่นก่อนต้องโทษและอาจนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ

3.6 ปัญหาศาสนา/ความเชื่อ สำหรับคุณภาพชีวิตด้านศาสนาหรือความเชื่อของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตก่อนต้องโทษที่ดีด้านศาสนาหรือความเชื่อ เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุทั้งหมดมีอิสระในการเลือกนับถือศาสนา อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด ก่อนต้องโทษไม่ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับคำสอนของศาสนาอย่างจริงจัง อาจเนื่องจากไม่มีเวลาในการปฏิบัติธรรมตามคำสอนของศาสนา หรือเนื่องจากเห็นว่าชีวิตยังไม่ประสบความสำเร็จทุกอย่างเห็นได้ชัดดังเช่นการต้องโทษในเรือนจำ โดยผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งไม่ได้ใช้คำสอนของทางศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจไม่ให้เกิดการกระทำผิด เมื่อประสบปัญหาหรือมีผู้ชักจูงให้กระทำผิดจึงสามารถกระทำผิดได้อย่างง่ายดาย เพราะไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีความระงับยับยั้งต่อการกระทำผิดดังกล่าว

ในขณะที่เมื่อผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ต้องโทษจำคุกในเรือนจำ ปรากฏว่า ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดได้มีโอกาสใกล้ชิดคำสอนของศาสนามากยิ่งขึ้น เนื่องจากทางเรือนจำได้จัดให้มีกิจกรรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังสูงอายุด้วยการใช้หลักคำสอนของแต่ละศาสนา โดยเฉพาะคำสอนของศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่นับถือ ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุได้มีโอกาสทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา โดยเฉพาะการสวดมนต์ไม่ต่ำกว่าวันละครั้ง คือ เช้า กลางวันและก่อนนอน ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุรู้สึกผ่อนคลายจากความทุกข์ที่กำลังเผชิญอยู่ มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจสำนึกในการกระทำผิดของตนเอง และเห็นสิ่งที่ถูกผิดตามความเป็นจริง โดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งเห็นว่าแม้ชีวิตจะลำบากเพราะต้องโทษจำคุก หากแต่ชีวิตยังมีมุมสว่าง คือ การได้ใกล้ชิดคำสอนของพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งที่เห็นผิดถูกตามความเป็นจริง ดังนั้น การใช้คำสอนของศาสนาโดยเฉพาะคำสอนของพระพุทธศาสนาในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้แก่ผู้ต้องขัง

สูงอายุกลุ่มตัวอย่างในเรือนจำ จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ เพราะการใช้คำสอนทางศาสนาโดยผ่านกิจกรรมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ

สำหรับปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว อาจเป็นปัญหาคุณภาพชีวิตที่ผู้ต้องขังสูงอายุต้องเผชิญที่แตกต่างกัน โดยผู้ต้องขังสูงอายุบางส่วนอาจเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตที่เน้นด้านสุขภาพร่างกาย ในขณะที่ผู้ต้องขังสูงอายุบางส่วนต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิต รวมทั้งผู้ต้องขังสูงอายุบางส่วนต้องเผชิญกับปัญหาความเป็นอิสระภาพ ความสัมพันธ์ในสังคม สภาพแวดล้อม และศาสนาหรือความเชื่อ ในขณะที่ผู้ต้องขังสูงอายุบางส่วนอาจต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพชีวิตทั้ง 6 ด้านรวมกัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุทั้ง 6 ด้านมีความสัมพันธ์ต่อกันและส่งผลกระทบทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีภายหลังพ้นโทษ หากไม่ได้รับการแก้ไขอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมส่วนรวมได้ เพราะผู้ต้องขังสูงอายุบางส่วนอาจมีการกระทำผิดซ้ำและทำให้สังคมไม่สงบสุข

4. ปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ

สำหรับปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนต้องโทษ ขณะต้องโทษและหลังพ้นโทษ กล่าวคือ

คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุก่อนต้องโทษ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุก่อนต้องโทษที่มีสถานภาพทางสังคมที่ไม่สูงดังกล่าวกว่าข้างต้น คือ การให้การสงเคราะห์หรือการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีสถานภาพทางสังคมไม่สูง โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจต้องทำงานหาเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว ซึ่งการสงเคราะห์ให้ผู้ต้องขังสูงอายุสามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ จะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางด้านสุขภาพร่างกายที่ผู้ต้องขังสูงอายุสามารถนำเงินที่มีอยู่มารักษาสุขภาพร่างกาย รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพจิต เพราะผู้ต้องขังสูงอายุจะไม่ต้องเผชิญกับความเครียดที่เกิดจากสภาพร่างกายที่ชราภาพแล้ว หากแต่ยังต้องทำงานหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัว

คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุขณะต้องโทษ

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุขณะต้องโทษในเรือนจำ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องโทษในเรือนจำ เนื่องจากการต้องโทษในเรือนจำทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพร่างกาย เพราะทางเรือนจำจะมีการจัดหาปัจจัยสี่ที่จำเป็นให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ โดยเฉพาะอาหารที่มีกินครบทั้งสามมื้อ โดยผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่จะประสบกับปัญหาสุขภาพจิตเนื่องจากต้องเผชิญกับการใช้ชีวิตอย่างขาดอิสรภาพ

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุที่ทางเรือนจำได้จัดให้แก่ผู้สูงอายุและทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มตัวอย่างสามารถใช้ชีวิตในเรือนจำได้อย่างมีความสุขมากขึ้น คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านศาสนา ซึ่งทางเรือนจำได้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนาให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธที่ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่นับถือ ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่สามารถผ่อนคลายจากความทุกข์ และดำเนินชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีคุณค่า มีชีวิตที่มีความหวังที่จะกลับไปใช้ชีวิตภายนอกเรือนจำอย่างมีคุณค่าและไม่กระทำความผิดซ้ำ

คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ

ปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ คือ การที่มีหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลาสั้น เพราะผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวไม่มีญาติพี่น้อง ครอบครัว หรือลูกหลานให้การต้อนรับ อาจไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ อาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต ความเป็นอิสรภาพที่แม้จะได้รับอิสรภาพแต่เป็นอิสรภาพที่อาจสร้างปัญหาให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุมากกว่าการถูกจำคุกในเรือนจำ รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในสังคมที่ผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวอาจไม่กล้าในการคบหาสมาคมกับบุคคลใดๆ ในสังคม ตลอดจนมีปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นในการใช้ชีวิตใหม่ได้อย่างไร รวมทั้งประสบ

ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจเนื่องจากร่างกายที่ชราภาพจึงทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพในการเลี้ยงดูตนเองได้ และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตด้านศาสนา เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวอาจไม่มีเวลาในการปฏิบัติธรรม หรือมีผู้ให้การชี้แนะต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา

บทสรุปและข้อเสนอแนะของการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำยังขาดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นระบบและทั่วถึง โดยเฉพาะคุณภาพชีวิตทางด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการพึ่งพาตนเอง สิ่งที่ได้ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในขณะที่ต้องโทษในเรือนจำโดยเน้นการพัฒนาระบบสุขภาพ การดำเนินชีวิตและการพัฒนาจิตใจผ่านกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ

สำหรับข้อเสนอแนะของงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ” ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุก่อนต้องโทษ ซึ่งรัฐจะต้องจัดระบบสวัสดิการดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและทั่วถึงเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำ

รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุขณะต้องโทษซึ่งดำเนินการด้วยการใช้หลักธรรมของศาสนาในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ เพื่อสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวใจ ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุมีความสุขและมีกำลังใจในการใช้ชีวิตขณะต้องโทษในเรือนจำและภายหลังพ้นโทษ รวมทั้งควรมีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ในการควบคุมผู้ต้องขังสูงอายุแทนการคุมขังในเรือนจำ ควรมีการนำระบบการพักโทษกรณีพิเศษมาใช้ให้มากขึ้น และควรปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุที่มีความเหมาะสมตามประเภทต่างๆ

และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ ควรดำเนินการด้วยการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี (Halfway House) ในการดูแลผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ โดยควรมีหน่วยงานที่เข้ามาให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุภายหลังพ้นโทษ โดยเฉพาะผู้ต้องขังสูงอายุที่ได้ต้องโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลานาน ให้สามารถปรับตัวเข้า

กับสภาพชีวิตภายหลังพ้นโทษก่อนที่จะกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสมต่อไป รวมทั้งหน่วยงานดังกล่าวควรทำหน้าที่ในการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุที่พ้นโทษออกไป หากแต่ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือ ไม่มีบุคคลที่คอยดูแลให้สามารถใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ภายหลังพ้นโทษได้อย่างมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธนัช กนกเทศและคณะ (2552) คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ : กรณีศึกษาเรือนจำกลาง และทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก
- นันทิ จิตสว่าง. (2541). หลักทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.
- ปภัศร ชัยวัฒน์และคณะ.(2556). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศ.[Online]. Available: <http://www.google.co.th>. (retrieved : Dec 25,2013)
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2550. ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน : กลไกการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ก๊อปปี (ประเทศไทย) จำกัด.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม : ครอบครัว : ประเพณี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ.(2552). “สิทธิของผู้สูงอายุตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ” [Online],available www.oppo.opp.go.th/info/laws_right.htm (retrieved : December 22, 2012)
- อัมณพ ชูบำรุง. (2527). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Elaine Crawley and Richard Sparks. (2006). Is there life after imprisonment? How elderly men talk about imprisonment and release. [Online].

Available: <http://www.sagepub.com/prccj3/overviews/pdfs/Crawley.pdf> (retrieved : June 24, 2014)

Gregory, Derek; Johnston, Ron; Pratt, Geraldine; Watts, Michael; Whatmore, Sarah, eds. (2009). "Quality of Life". Dictionary of Human Geography (5th ed.). Oxford: Wiley-Blackwell.

KiDeuk Kim and Bryce Peterson. (2014). Aging Behind Bars: Trends and Implications of Graying Prisoners in the Federal Prison System Urban Institute. [Online],available <http://www.urban.org/sites/default/files/alfresco/publication-pdfs/413222-Aging-Behind-Bars-Trends-and-Implications-of-Graying-Prisoners-in-the-Federal-Prison-System.PDF> (retrieved : August 4, 2016)

Sharma R.C (1975). The Meaning of Quality of life. In.R.C.Sharmar

Senior J. et al., (2013). Health and social care services for older male adults in prison: the identification of current service provision and piloting of an assessment and care planning model. [Online]. Available: <http://www.journalslibrary.nihr.ac.uk/hsdr/volume-1/issue-5>(retrieved : June 25, 2014)

World Health Organization (1997). WHOQOL : MEASURING QUALITY OF LIFE. [Online]. Available: http://www.who.int/mental_health/media/68.pdf (retrieved : June 25, 2014)